

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM GEOGRAFIA

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron (zadania 1–26). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **50 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Zadania od 1. do 8. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy przedstawiającej fragment Pojezierza Kaszubskiego oraz własnej wiedzy.

Zadanie 1. (1 pkt)

Zapisz skalę liczbową mapy Pojezierza Kaszubskiego w postaci skali mianowanej.

Skala mianowana:

Zadanie 2. (2 pkt)

Kaszubski Park Krajobrazowy obejmuje najbardziej charakterystyczną część pojezierza.

Uzupełnij tabelę, podając po jednym przykładzie walorów krajoznawczych Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

Walory krajoznawcze		
przyrodnicze		antropogeniczne
przyrody nieożywionej	przyrody ożywionej	
1.	2.	3.

Zadanie 3. (1 pkt)

Z punktu widokowego Sobótka (pole B5) do głazu narzutowego (pole A7) na przedstawionej mapie jest 10 cm w linii prostej. Podaj odległość rzeczywistą między tymi obiektami.

Obliczenia

--

Odległość rzeczywista to km.

Zadanie 4. (1 pkt)

Oblicz różnicę wysokości względnej pomiędzy punktem widokowym Biskupia (pole B3) a wzniesieniem Zielona (pole D3). Zapisz obliczenia.

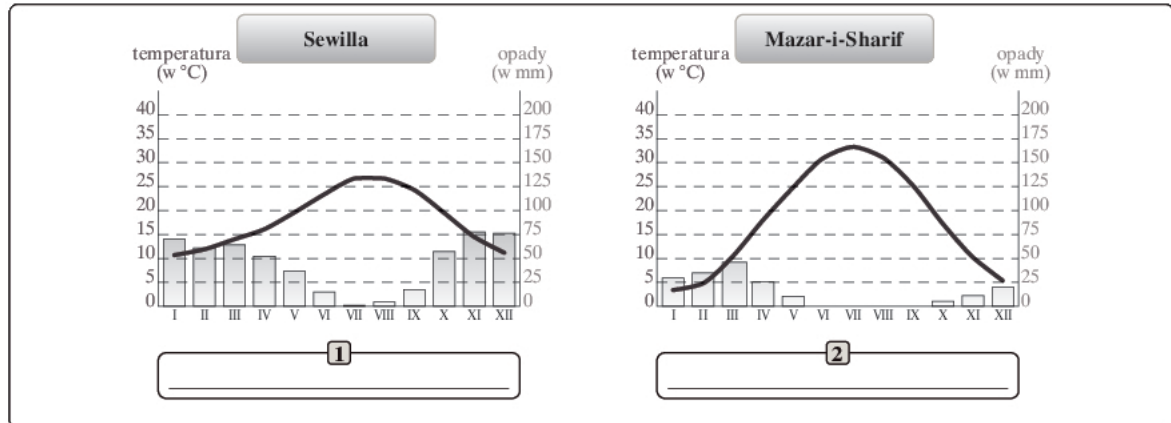
Obliczenia

--

Wynik m.

Zadanie 9. (2 pkt)

Diagramy klimatyczne przedstawiają roczny rozkład średniej miesięcznej temperatury powietrza w °C i miesięcznych sum opadów atmosferycznych w mm w wybranych stacjach podzwrotnikowej strefy klimatycznej.

a) Przeanalizuj diagramy klimatyczne, a następnie wpisz we wskazanych miejscach pod diagramami odpowiednią odmianę klimatu: morską lub kontynentalną.

b) Przedstaw dwie cechy różnicujące klimat kontynentalny i morski.

1. cecha:
-
2. cecha:
-

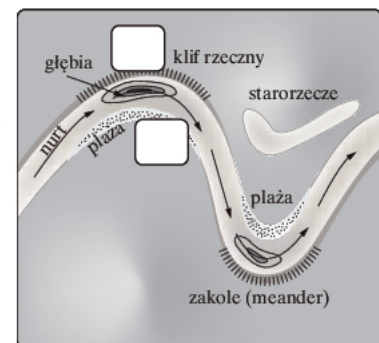
Zadanie 10. (2 pkt)

Na rysunku przedstawiono fragment doliny rzecznej.

a) Zaznacz we właściwych miejscach na rysunku literą A strefę erozyjnej działalności rzeki, a literą B strefę akumulacyjnej działalności rzeki.

b) Wymień dwa skutki erozyjnej i akumulacyjnej działalności rzeki w dolinie rzecznej.

1.
2.

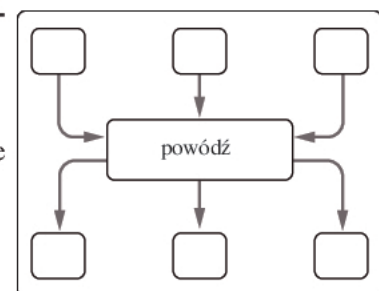

Zadanie 11. (2 pkt)

W 2010 roku po raz kolejny wystąpiły katastrofalne powodzie na znacznych obszarach dorzecza Wisły i Odry.

Uzupełnij schemat przyczynowo-skutkowy występowania powodzi, wpisując we właściwe miejsca odpowiednie litery.

- A. Ogromne straty materialne.
- B. Gwałtowne i intensywne opady deszczu.
- C. Niewystarczająca infrastruktura przeciwpowodziowa (sztuczne zbiorniki, urządzenia hydrotechniczne, wały itp.).
- D. Śmierć poniesiona przez ludzi.
- E. Zajmowanie terenów zalewowych pod uprawę lub budownictwo.
- F. Przerwy w działalności produkcyjnej poszczególnych firm.

Geografia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

Zadanie 12. (2 pkt)

W tabelach przedstawiono średnie miesięczne temperatury powietrza i miesięczne sumy opadów atmosferycznych we Wrocławiu i w Suwałkach.

Wrocław	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia temperatura powietrza w °C	-1,1	0,8	4,0	8,2	13,9	16,0	18,1	17,7	13,8	9,7	3,6	0,8
Opady atmosferyczne w mm	27	23	26	37	57	85	61	67	47	31	35	35

Suwałki	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnia temperatura powietrza w °C	-4,2	-4,1	0,2	6,0	12,8	14,6	16,3	16,0	11,6	7,3	1,4	-2,0
Opady atmosferyczne w mm	41	20	33	29	59	87	78	63	59	41	48	42

Źródło: Tablice geograficzne, Warszawa 2008.

a) Na podstawie danych z tabeli **podkreśl** dwie cechy charakterystyczne dla klimatu Wrocławia.

- A. Roczna suma opadów wynosi mniej niż 500 mm.
 B. Termiczne lato trwa trzy miesiące.
 C. Największe opady występują latem.
 D. Najzimniejsze miesiące to styczeń i grudzień.

b) **Podkreśl** odpowiednią wartość amplitudy temperatury powietrza w Suwałkach.

- A. 8,4°C B. 12,1°C C. 16,3°C D. 20,5°C

Zadanie 13. (2 pkt)

Wpisz do tabeli klęski żywiołowe, grupując według przyczyn ich powstania. Następnie do każdej klęski żywiołowej dopisz przykładowy obszar jej występowania. Wybierz spośród przykładów.

klęski żywiołowe: tsunami, susze, cyklony tropikalne, trzęsienia ziemi

obszary występowania: wyspa Sumatra (Indonezja), Haiti, Sahel, półwysep Floryda

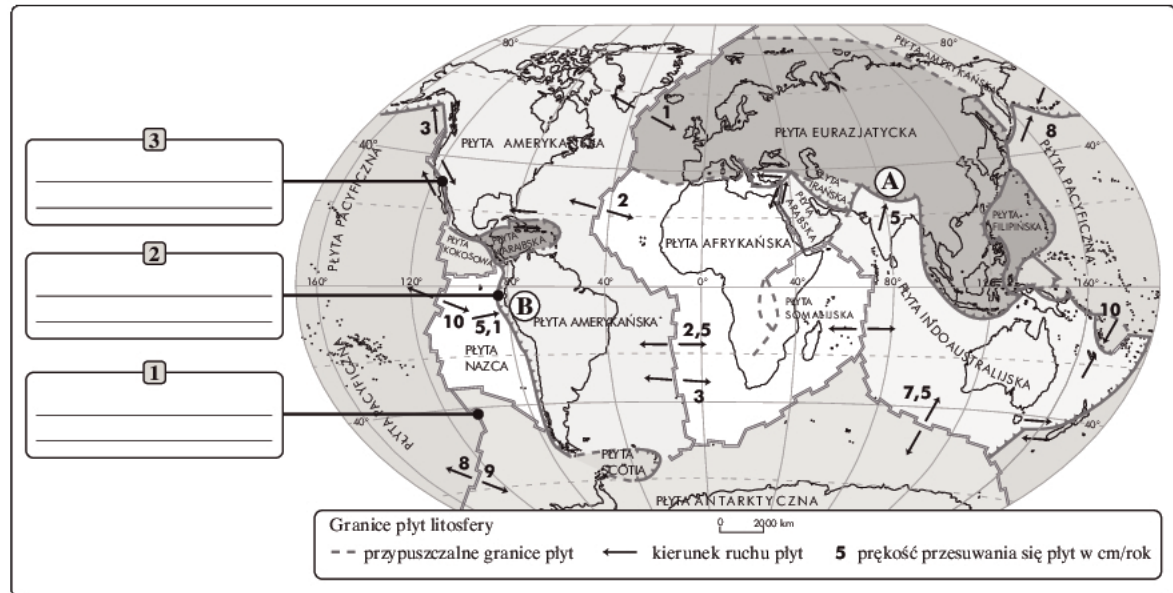
Przyczyny	Klęska żywiołowa	Przykładowy obszar występowania
1. Meteorologiczne		
2. Geologiczne		

Zadanie 14. (2 pkt)

Mapa przedstawia rozmieszczenie płyt litosfery.

a) Uzupełnij rysunek, wpisując na granicach płyt litosfery rodzaj kontaktu. Wybierz z podanych niżej.

strefa ryftowa, uskoki transformacyjne, strefa subdukcji

Fotografia przedstawia jeden z rodzajów gór powstałych w wyniku kolizji płyt litosfery.

b) Zapisz dwa przykłady gór, które zostały na mapie oznaczone literami A i B.

A. B.

Zadanie 15. (2 pkt)

W wykropkowane miejsca wpisz litery, którymi oznaczono cechy charakterystyczne lodowca górskiego i łądolodu.

- A. Stanowi rozległą pokrywą lodową.
- B. Zajmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie.
- C. Występuje w strefie klimatów polarnych.
- D. Występuje w różnych strefach klimatycznych.
- E. Spływa szerokim frontem we wszystkich kierunkach.
- F. Spływa w dół jęzorem lodowcowym.

Cechy łądolodu: Cechy lodowca górskiego:

Zadanie 16. (2 pkt)

Połącz liniami odpowiednie nazwy parków narodowych z podanymi opisami.

1	Obejmuje grzbiet masywu z piętrowym układem roślinności. Na tym obszarze zachowały się dziewicze fragmenty puszczy karpackiej.	Kampinoski Park Narodowy
2	Obejmuje obszar piaszczystej równiny sandrowej (Wielki Sandr Brdy), urozmaiconej przez liczne wydmy, rynny polodowcowe, jeziora wytopiskowe.	Świętokrzyski Park Narodowy
3	Obejmuje fragment pradoliny Wisły w Kotlinie Warszawskiej z dużym kompleksem leśnym, z charakterystycznymi wydmami powstałymi wskutek działania procesów eolicznych.	Babiogórski Park Narodowy
4	Obejmuje Łysogóry z gołoborzami, czyli rumowiskiem głazów kwarcytowych pochodzących z kambru, niepokrytych roślinnością.	Park Narodowy Bory Tucholskie
		Słowiński Park Narodowy

Zadanie 17. (2 pkt)

Przeczytaj poniższy tekst, a następnie wykonaj polecenie.

Do Chmielna przyciąga przede wszystkim woda. Położone jest w sąsiedztwie 5 jezior, stanowi wymarzony zakątek dla wszystkich wypoczywających tu turystów. Chwalą je także żeglarze, kajakarze oraz miłośnicy windsurfingu i wędkarze. Tu rozpoczyna się przepiękny szlak wodny zwany popularnie „Kółkiem Raduńskim”, który tworzy 10 połączonych ze sobą jezior. Ze względu na niezaprzeczalne walory i niepowtarzalny charakter środowiska przyrodniczego Chmielno i cały obszar gminy znajduje się na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

Turystów i krajoznawców zwabia do Chmielna nie tylko piękny krajobraz i czysta woda jezior, ale także interesujący folklor, zabytki, tradycje garncarskie i inne atrakcje turystyczne. Niewiele jest miejscowości na Kaszubach, tak bogatych w baśnie i podania ludowe, jak Chmielno. Pojawia się w nich najczęściej księżniczka Damroka i ażeby posłuchać o niej pięknych opowieści, trzeba oczywiście przyjechać do Chmielna.

Na podstawie: www.necel.pl

Wpisz do tabeli po trzy walory przyrodnicze i pozaprzyrodnicze Chmielna i jego okolic.

Walory przyrodnicze	Walory pozaprzyrodnicze
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Zadanie 18. (2 pkt)

Podaj po dwa kraje leżące nad Bałtykiem, które:

a) należą do Unii Europejskiej

1. 2.

b) są członkami NATO

1. 2.

c) należą do OECD

1. 2.

Zadanie 19. (2 pkt)

Wykres przedstawia ruchy migracyjne Polaków – wyjazdy na pobyt stały w latach 2004–2006.

a) Oblicz saldo migracji w 2006 roku. Zapisz obliczenia.

Obliczenia:

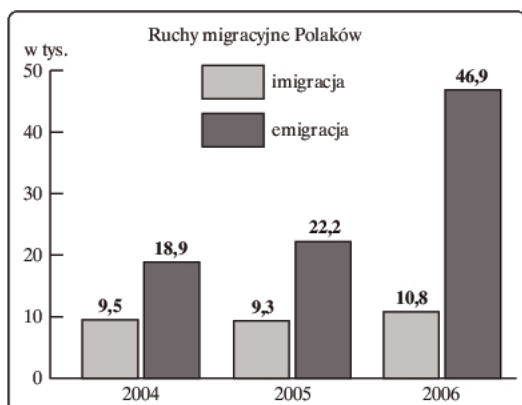
--

Saldo migracji

b) Podaj dwie przyczyny migracji Polaków.

1.
.....
.....

2.
.....
.....

Na podstawie: www.gus.pl

Zadanie 20. (2 pkt)

Każdemu z podanych państw przyporządkuj po jednym, dominującym w nim, wyznaniu lub religii. Wybierz spośród podanych.

wyznania/religie: islam, katolicyzm, prawosławie, protestantyzm

A. Argentyna –

B. Grecja –

C. Szwecja –

D. Maroko –

E. Filipiny –

Zadanie 21. (2 pkt)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

Żywność genetycznie modyfikowana (GMO – Genetically Modified Organism) pochodzi z roślin i zwierząt transgenicznych (do których wprowadzono nowy gen). Uprawy roślin transgenicznych na świecie zajmują już prawie 90 mln ha. Najczęściej uprawia się zmodyfikowaną soję, kukurydzę, bawełnę i rzepak. Ich ulepszenie dotyczy przede wszystkim odporności na szkodniki oraz środki chwastobójcze. Ponadto rośliny te są odporne na choroby i niekorzystne warunki klimatyczne (np. mróz, susza). W wielu krajach pojawiają się obawy co do wykorzystywania roślin zmodyfikowanych genetycznie. Wynikają one z tego, że nie jest do końca jasne, jakie są dalekosiężne skutki wykorzystania tych roślin na szeroką skalę. Mówi się o ingerencji w naturalną bioróżnorodność organizmów. Wiele z tych roślin miało przyczynić się do znacznego zmniejszenia liczby głodujących na świecie, czego nie potwierdzają ogólnosiwiatowe statystyki.

Na podstawie: www.izbarolnicza.lodz.pl; www.ekoportal.eu

Podaj dwa argumenty na poparcie potrzeby (bądź jej braku) upowszechniania stosowania żywności modyfikowanej genetycznie wśród producentów żywności na świecie.

1.
.....
2.
.....

Zadanie 22. (2 pkt)

Spośród podanych surowców mineralnych podkreśl cztery, które występują w Polsce.

ropa naftowa, boksyty, złoto, rudy miedzi, diamenty, rudy cynku i ołowiu

Zadanie 23. (2 pkt)

Tabela przedstawia obroty handlu zagranicznego Polski z wybranymi krajami UE w 2007 roku.

Kraje	Import	Eksport
	w tys. euro	
Austria	2 006 094	1 915 024
Bułgaria	199 917	196 816
Finlandia	1 576 814	729 029
Niemcy	28 947 846	26 370 121
Szwecja	2 659 495	3 275 656
Wielka Brytania	3 746 537	6 050 245

Na podstawie: www.gus.pl

a) Wymień dwa kraje, z którymi Polska ma dodatnie saldo handlowe.

1.
2.

b) Wymień dwa kraje, z którymi Polska ma ujemne saldo handlowe.

1.
2.

Zadanie 24. (2 pkt)

Po roku 1989 wydarzenia polityczne w Europie doprowadziły do zmian terytorialnych wszystkich sąsiadów Polski.

Nazwij wszystkie kraje sąsiadujące z Polską i ich stolice.

The map shows the borders of Poland and its neighboring countries. Lines connect the following countries to their respective label boxes:

- Northwest:** kraj: _____, stolica: _____
- North:** kraj: _____, stolica: _____
- East:** kraj: _____, stolica: _____
- South:** kraj: _____, stolica: _____
- Southwest:** kraj: _____, stolica: _____
- West:** kraj: _____, stolica: _____

A scale bar in the top right corner indicates 0 to 1000 km.

Zadanie 25. (2 pkt)

Na mapie Polski literami zaznaczono krainy geograficzne.

The map shows the geographical regions of Poland, with three regions labeled with letters in circles:

- A:** Located in the northeast, near the border with Belarus.
- B:** Located in the south, near the border with Slovakia and Hungary.
- C:** Located in the south, near the border with Hungary.

A scale bar at the bottom left indicates 0, 50, and 100 km.

Geografia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

a) Rozpoznaj i podaj nazwy krain geograficznych Polski.

- A.
- B.
- C.

b) Zapisz nazwę dowolnej krainy geograficznej w Polsce, w której wydobywa się surowiec mineralny. Podaj, jaki to surowiec.

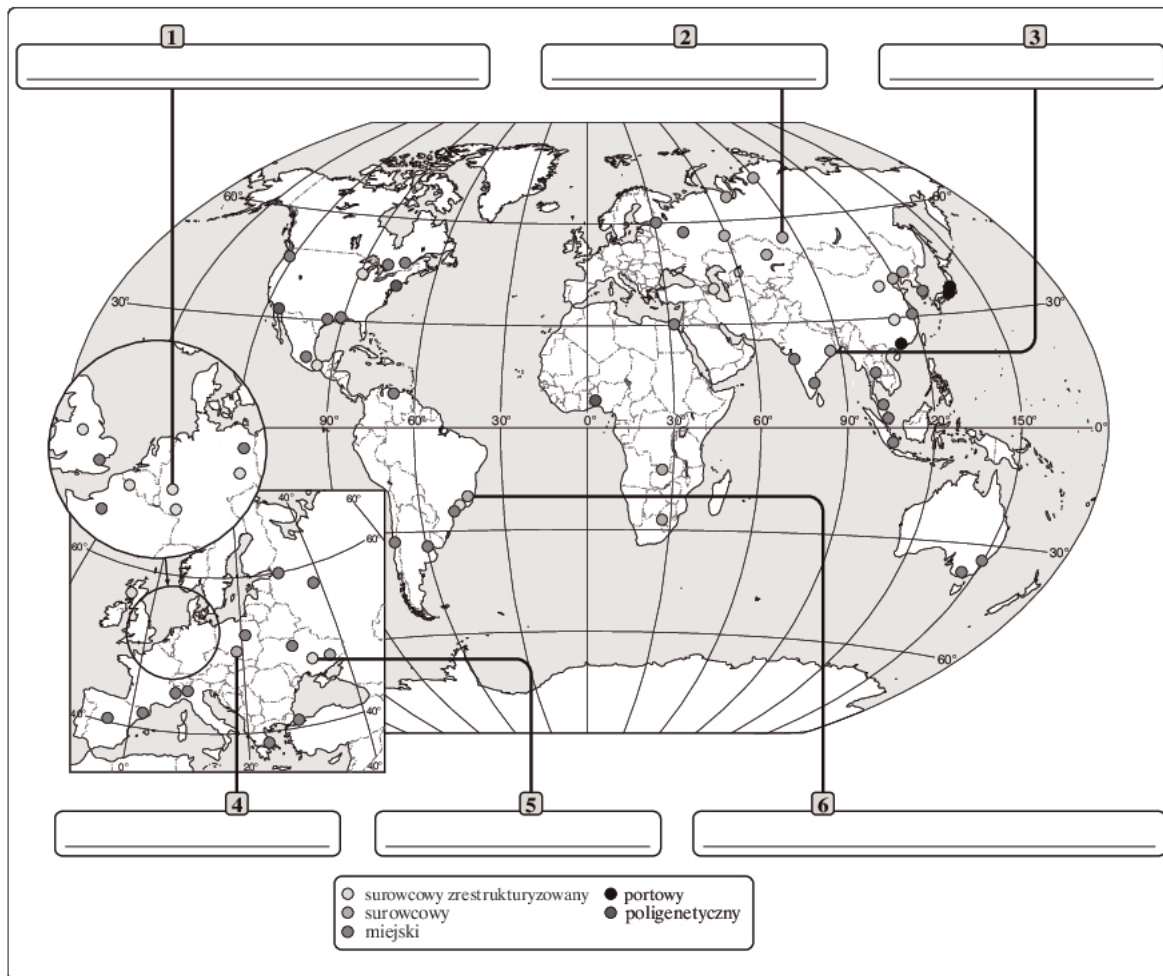
Kraina geograficzna

Surowiec mineralny.....

Zadanie 26. (2 pkt)

Uzupełnij mapę okręgową przemysłowych na świecie, wpisując w odpowiednich miejscach nazwy spośród podanych niżej.

Doniecki, Minas Gerais, Damodar, Nadreńsko-westfalski, Kuźniecki, Górnośląski

Geografia. Poziom podstawowy
Próbna Matura z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)